

DOSSIER D'ACTIVITATS REIVINDICATIVES DELS DRETS DELS INFANTS I LES ADOLESCENTS

Octubre 2018

esplac

Esplais Catalans

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies

Diputació
Barcelona

#DibaOberta

Ajuntament de
Barcelona

A les teves mans tens un recull de propostes per treballar els drets que tenen els infants i adolescents. Les activitats estan orientades a generar debat amb les participants dels esplais perquè prenguin consciència dels drets que tenen. És a dir, apoderar-los perquè ells també puguin reivindicar-los quan calgui. Les activitats es poden fer el dia internacional dels drets dels infants o per preparar-lo o qualsevol dia de l'any per treballar el tema extensament.

És ben sabut que al nostre voltant es vulneren drets cada dia, de tothom. I la infància és un dels col·lectius més afectat. No heu pensat mai, de petites, que al menjador de l'escola alguna cosa fallava? No heu tingut por a l'hora de travessar el carrer per anar a buscar la pilota? No heu vist algun comportament vers un infant i heu sentit impotència de no saber què fer?

La limitació que tenen els infants és que la seva veu no és escoltada, no tenen espais de participació, no voten... en definitiva no se'ls té en compte i el que no es veu no existeix. Els infants, pel fet de ser menors d'edat i tenir un accés limitat a les xarxes socials, per exemple, no poden engegar una campanya com la del #metoo.

Amb aquest recull podem trencar les cadenes de l'adultocentrisme (1) i donar veu als infants i adolescents, que són ciutadans del present, que també compten per a avui i no només per al demà.

Les activitats del dossier estan dividides en sis temàtiques segons l'espai de participació o el col·lectiu/lloc d'incidència. L'últim apartat està dirigit a les monitores i monitors per tenir més informació, per formar-nos, per conèixer altres projectes, etc. Agafeu les propostes i feu-vos-les vostres, adapteu-les a les necessitats i interessos dels infants i adolescents del vostre esplai perquè ells són els protagonistes de la seva educació i procés d'apoderament.

(1) ADULTOCENTRISME:

Fa referència a l'existència d'un tipus hegemonia, una relació social asimètrica entre les persones adultes, que ostenten el poder i són el model de referència per a la visió del món, i altres persones, generalment nenes, nens, adolescents, joves i persones grans.

L'adultocentrisme és una visió del món construïda (i relacionada) sobre l'ordre social anomenat patriarcat. Així com les dones han estat excloses del pensament central, a través de l'androcentrisme, sovint les nenes i nens i les persones grans tampoc s'han tingut en compte, s'ha generat adultocentrisme.

L'adultocentrisme es tradueix en pràctiques que sustenten la representació de les persones adultes com un model acabat al qual aspirar i, a través del qual, complir les tasques i aspiracions socials. Aquesta visió orienta les polítiques i programes destinats a la infància, a la joventut i a les persones grans.

JOCS D'ESPLAI AMB INFANTS I ADOLESCENTS DE L'ESPLAI I/O OBERTES AL BARRI/POBLE

Dossier d'activitats reivindicatives dels drets dels infants i les adolescents

DINÀMIQUES SOBRE ELS DRETS DELS INFANTS

Un recull de dinàmiques extretes del joc *Tirant pel Dret* d'Esplac i del llibre *Petit Compass* de l'associació AHEAD que ens serveixen per parlar i analitzar els drets que tenen els infants i adolescents a petita escala: a l'esplai, a casa, a l'escola, al carrer... Estan pensats per diferents grups d'edat i de nombre de participants.

JOC TIRANT PEL DRET

Elaborat per treballar l'educació en drets humans i dels infants de la millor manera que sabem: jugant! Pot ser un joc de taula, un joc gegant o una gimcana... Es treballa la presa de consciència sobre els nostres drets, via per la qual aconseguirem el reconeixement, el respecte dels drets dels infants i el coneixement de les nostres responsabilitats: com exercir d'altaveu dels infants o la crítica de les negligències i les omissions. Demaneu-lo a la Coordinadora de projectes del vostre sector.

ACTIVITATS DEL CONTE VET AQUÍ ELS NOSTRES DRETS

Quatre dossiers amb diferents propostes d'activitats com, per exemple, canvis que es podrien fer respecte als contes del llibre *Vet aquí els nostres drets* d'Esplac, activitats que es poden fer amb els contes, una activitat per crear contes a l'esplai i, per últim, un dossier amb més contes que no estan inclosos en el llibre.

TALLER D'ESTAMPACIÓ DE ...

Els infants i adolescents han de pensar un logo, imatge o lema reivindicatiu dels seus drets. Del que surti, poden fer-ne una plantilla a mà o comprar un fotolit a una empresa d'estampació i fer un taller de serigrafia. Es pot escollir entre totes què estampem o que cadascú porti la peça de roba que prefereixi. Si teniu un fotolit antic, ho podeu dur a una empresa d'estampació i, del mateix, en fan un nou disseny. Busqueu vídeos a Youtube sobre serigrafia.

ACTIVITATS DEL BANC DE RECURSOS

Entreu al [Banc de recursos d'Esplac](#) i cerqueu una única paraula "dret" (l'aplicació és lenta, però la cerca funciona) i us apareixen tots els recursos i activitats que s'han creat ja siguin des d'Esplac o des dels mateixos esplais. Si a partir d'una idea creeu una activitat nova, podeu fer-ho arribar a la coordinadora de projectes del vostre sector i així poder seguir enriquint el Banc de recursos. Gràcies!

PARTICIPACIÓ EN ESPAIS DEL BARRI/POBLE:

Dossier d'activitats reivindicatives dels drets dels infants i les adolescents

ESCRIURE UNA CARTA/MANIFEST

En una activitat prèvia amb els infants i adolescents podem reflexionar sobre la vulneració dels seus drets i, posteriorment, fer la carta/manifest (adaptat a les edats: una proposta d'idees que poden sortir a la carta, una estructura de coses que es poden dir o la redacció). Es poden demanar canvis a nivell de barri/poble o promoure un camí a l'escola o espais per jugar més segurs, etc. El que els infants creguin convenient. Després amb aquesta carta es pot fer varies coses:

PARTICIPACIÓ AL PLE MUNICIPAL

Aquesta activitat es pot fer durant tot l'any. La nostra proposta és fer-ho en algun ple d'abans del 20 de novembre on es puguin prestar a parlar-ne o a aprovar algun manifest, normativa, etc. municipal o per part del govern. Es tractaria d'assistir com a públic en el ple municipal i demanar torn de paraula en el punt de prec i preguntes. Cal tenir en compte que en molts pobles el ple municipal sol ser a la tarda-vespre i acabar força tard entre setmana. Potser poden començar per aquí les nostres peticions... ;)

REUNIR-NOS AMB UN PARTIT POLÍTIC PERQUÈ ENS REPRESENTI

Ens podem reunir amb un grup municipal que ens escolti i pugui traspasar les nostres peticions, ja sigui llegint la carta o exposant les idees que se n'extreuen. Cal tenir present que això pot comportar després una feina en equip de l'Ajuntament i l'esplai, que pot crear debat o algun tipus de compromís. És a dir, que sol funcionar. Cal reunir-nos abans i comprovar que ho faran. Sobretot que ho faran pels infants i (no només) per emportar-se medalles.

PARTICIPAR AL CONSELL D'INFÀNCIA

O en la seva falta, podem promoure nosaltres la creació d'un utilitzant els canals municipals pertinents. Podeu entrar al [web del CNIAC](#) per trobar més info. Un Consell d'infància és un espai real de decisió i de força dels infants per intervenir en les polítiques públiques. Per tirar-ho endavant cal el compromís ferm de totes les parts.

PARTICIPAR A L'ACTE DEL 20N DE L'AJUNTAMENT

Podem coorganitzar alguna activitat, podem llegir la nostra carta/manifest i donant a conèixer la nostra visió dels drets dels infants: que encara queda molta feina per fer, a casa nostra i a la resta del món, les institucions s'han de posar les piles i posar els infants al centre de les polítiques públiques perquè ell son ciutadans del present, amb el mateix valor i la mateixa veu que els adults. A l'esplai fem 20N cada dia a través de la participació i l'escolta activa dels infants.

ACTIVITATS AMB IMPACTE VISUAL AL BARRI/POBLE:

Dossier d'activitats reivindicatives dels drets dels infants i les adolescents

CARTELLS REIVINDICATIUS O DE DENÚNCIA

Els infants poden crear cartells que assenyalin tot allò que no respecta els seus drets pel què fa a la seguretat, l'educació, salut, etc. Alguns exemples podrien ser senyals mal posades, semàfors que no esperen prou temps o persones que se'ls salten, burilles al terra, camins a l'escola poc amables, etc.

PINTAR UN MURAL EN UNA PARET

Aquesta activitat requereix que l'esplai demani permís per fer un mural en una paret al propietari d'aquesta o a l'Ajuntament. Els infants poden escollir la temàtica del dibuix, dissenyar-lo i pintar-lo a la paret. Si es fa pel 20N, el missatge del mural pot girar al voltant de la diada.

DIBUIXAR AMB GUIXOS PEL POBLE/BARRI

Aquesta activitat pot tenir diferents objectius segons si fem les pintades a les places o als carrers. Per exemple, si volem donar un missatge a les conductores, es pot dibuixar pels carrers, indicant allò que volem reivindicar (conduir més lentament als voltants dels parcs, respectar aquell stop que no es respecta, etc.).

FER UN DIA D'ESPLAI A LA PORTA DE L'AJUNTAMENT

En el cas que vulguem fer reivindicacions a l'Ajuntament, es pot organitzar un dia d'esplai davant la seva porta, posar-hi pancartes, missatges o fins i tot un punt d'informació perquè la gent que passi pugui saber perquè estem allà. A més, aquest punt d'informació també podria estar dinamitzat pels infants, i que siguin ells mateixos els que informen del perquè estan allà.

ACTIVITATS AMB ALTRES ENTITATS INFANTILS I JUVENILS DEL BARRI/POBLE

De ben segur que en sou més reivindicant i lluitant pels drets dels infants al vostre barri/poble, sigui de manera directa o indirecta. Quina millor manera de fer-ho que unint-se per fer-ne una activitat o acte encara més gran i amb més ressò. Poder fer un intercanvi de jocs típics de la vostra entitat, podeu organitzar un esdeveniment, xerrada, activitat, etc. Podeu fer qualsevol altra activitat de les que us proposem aquí, però amb més gent, amb més força!

ACTIVITATS AMB IMPACTE PERSONAL AL BARRI/POBLE:

Dossier d'activitats reivindicatives dels drets dels infants i les adolescents

PERFORMANCE

Es poden fer una o diverses performances protagonitzades pels mateixos infants i adolescents pels carrers i places del barri/poble que transmetin algun missatge al voltant del 20N. Per exemple, les performances poden girar al voltant de la vulneració d'alguns drets en concret o bé que representin alguna situació concreta vista des de la mirada de l'infant i des de la mirada de l'adult.

TEATRE DE L'OPRIMIT

Es podria fer, per exemple, en una plaça i podria estar oberta a la participació de les famílies i/o persones adultes. Tothom podria participar i ajudar a resoldre les situacions que es plantegin, tenint en compte que les solucions haurien d'estar representades des del punt de vista dels infants. En el cas que aparegui una solució adultocentrista, els mateixos infants podrien donar a conèixer la solució que ells haurien proposat. Algunes de les situacions poden ser quotidianes i que vulnerin els drets dels infants, com per exemple situacions amb què els infants es troben cada dia a l'escola, al carrer, a l'esplai, etc.

CERCAVILA TEMÀTICA

Per tal que tot el poble/barri vegi la nostra activitat i rebi el missatge, una molt bona opció és fer una cercavila temàtica sobre els Drets dels Infants. La cercavila pot ser en format manifestació (portar pancartes amb lemes que hagin fet els infants, repartir xapes o adhesius creats també al mateix esplai, etc.) o bé que hi hagi diferents punts del poble/barri on, seguint un recorregut marcat, s'hi desenvolupin petites activitats (performances, teatre de l'oprimit, grafitis, etc.). Cal tenir en compte que, pel que fa als permisos, és més fàcil fer una cercavila que no pas una manifestació.

EXPOSICIÓ DE FOTOGRAFIES O VÍDEOS

Aquesta activitat podria començar per identificar tots aquells llocs del poble/barri o situacions quotidianes que vulneren els drets dels infants. Una vegada identificats, els mateixos infants podrien fotografiar-los i fer un petit escrit de quin dret es vulnera en aquella imatge. Finalment, es podria fer una exposició de totes les imatges amb la seva petita explicació al carrer o en un centre cívic, per exemple.

ENQUESTES A LA POBLACIÓ

Si volem saber l'opinió de la gent, es pot fer una dinàmica amb els infants perquè creïn ells mateixos una enquesta i després poder-la implementar a les persones del carrer del barri/poble. Les preguntes poden anar orientades a conèixer la visió que tenen els adults sobre els drets dels infants, saber quines solucions donarien a la vulneració d'alguns d'aquests drets, etc.

ACTIVITATS AMB IMPACTE A LES XARXES SOCIALS:

Dossier d'activitats reivindicatives dels drets dels infants i les adolescents

DIFONDRE LES ACTIVITATS REALITZADES

Si feu activitats pel barri/poble, sobretot si són obertes o s'espera la participació dels ciutadans, cal que fem difusió dels actes. Un cop fetes les activitats també les podem compartir a les xarxes socials de l'esplai per visibilitzar la nostra lluita i per donar idees a altres entitats infantils i juvenils sobre possibles activitats a fer.

PUBLICAR ELS RESULTATS D'ENQUESTES A LA POBLACIÓ

En el cas que hàgim fet enquestes a la població, els resultats d'aquestes es poden transmetre via xarxes socials per tal que arribin a un nombre més elevat de gent i també a altres entitats infantils i juvenils perquè en coneguin els resultats.

EXPOSICIÓ DE FOTOGRAFIES O VÍDEOS DE MANERA VIRTUAL

En el cas que es facin fotografies a llocs o situacions que vulnerin els drets dels infants (activitat explicada anteriorment), l'exposició de les fotografies o vídeos pot ser de manera virtual, publicant-les a les xarxes socials de l'esplai.

XARXES SOCIALS GESTIONADES PELS INFANTS

Una altra activitat podria ser crear un usuari en xarxes socials que sigui gestionat pels mateixos infants de l'esplai, de manera que siguin ells mateixos els que decideixin què s'hi penja, com i en quina periodicitat.

HASHTAG COMPARTIT AMB ALTRES ENTITATS

Si volem fer treball en xarxa amb altres entitats infantils i juvenils, es pot acordar un *hashtag* per reivindicar el 20N, per exemple, i fer les publicacions a les xarxes socials utilitzant-lo. D'aquesta manera, es crea un sentiment de comunitat i les reivindicacions es converteixen en una lluita compartida.

SEGUIR PERFILS AFINS I COMPARTIR PUBLICACIONS A LES XARXES SOCIALS

Com en molts altres temes, també hi ha usuaris de xarxes socials que parlin sobre els drets dels infants! Així que podem seguir-los i compartir les seves publicacions. Alguns exemples són el CNIAC, l'Associació AHEAD, la Xarxa de drets dels infants de Barcelona o Save the children.

RECOMANACIONS PRÈVIES PER A LES MONIS:

Dossier d'activitats
reivindicatives dels drets dels
infants i les adolescents

FORMACIÓ EN DRETS DELS INFANTS

Voleu formar-vos per poder abordar millor aquest tema a l'esplai? L'Escola Lliure el Sol ofereix una càpsula formativa sobre els drets dels infants a l'associacionisme educatiu i, com ja sabeu, cada esplai té una càpsula formativa gratuïta a l'any. Per demanar-la, contacteu amb la Coordinadora de projectes del vostre sector.

FORMACIÓ EN ASSEMBLEARISME

Si volem replantejar-nos com es prenen les decisions dins l'esplai i adquirir eines per a fer-ho, podeu sol·licitar la càpsula formativa sobre assemblearisme que ofereix l'Escola Lliure el Sol. Per demanar-la, contacteu amb la Coordinadora de projectes del vostre sector.

LECTURES RECOMANADES

LLIBRE LA CIUTAT DELS INFANTS DE FRANCESCO TONUCCI

Tracta d'una nova filosofia de govern de les ciutats que té com a referència els nens i les nenes, amb la seguretat que una ciutat sensible a les necessitats de la infància serà millor per a tots. Els nens i les nenes esdevenen el paradigma de les diversitats i representen tots els exclosos de les decisions i del poder. [Aquí podeu consultar la web del projecte que se'n despren.](#)

INFORME DE AQUÍ, AVUI, ENCARA DE 2018 DE SAVE THE CHILDREN

Es presenten els resultats i les conclusions extretes de l'Anàlisi sobre la situació dels drets dels infants a Catalunya duta a terme per Save the Children durant l'any 2017. [Aquí podeu llegir l'informe.](#)

LLIBRE EDUCAR MILLOR

Carles Capdevila creu que educar és apassionant i que també ho és parlar-ne des de l'experiència i des de la reflexió. L'humor i la responsabilitat no són incompatibles en aquest terreny, i tot allò que pugui fomentar confiança i alegria entre tots els agents implicats contribueix a crear un teixit de complicitats imprescindible en la tasca d'educar. Recull onze converses amb professionals amb visions ben diferents que ens permeten conèixer no solament els camins que han consolidat les seves vocacions sinó l'ambició de fer bé les coses cada dia a les aules, al carrer i a casa. [Aquí podeu trobar un resum.](#)

LLIBRE PETIT COMPASS

És un manual d'educació en drets humans per fer servir, treballar i viure'l amb grups d'infants i joves, per part de la comunitat educativa tant de l'àmbit formal, com no formal. [Aquí podeu accedir al manual.](#)

CONTES SOBRE EDUCACIÓ EMOCIONAL

Esplac té alguns contes en préstec sobre educació emocional. Demana'ls a la Coordinadora de projectes del teu sector.